

VIDEO
ÇÖZÜM

*Gelişen Avrupa ve Güç Kaybeden Osmanlı Devleti / Mustafa Kemal'in
Çocukluk Dönemi ve Öğrenim Hayatı*

TEST 1

1.

Bilgi	Bazı aydınlar dil, din, ırk ayrımı yapılmaksızın bütün milletleri kapsayacak bir üst kimlik oluşturmaya çalıştı. Osmanlılık adı verilen bu düşüncenin temelinde gayrimüslimleri devlete bağlı tutma fikri yatıyordu.
Durum	I. Meşrutiyet'in ilanı ile açılan Mebusan Meclisinde 69 Müslüman milletvekiline karşılık 46 gayrimüslim milletvekili vardı.
Sonuç	1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı (93 Harbi) esnasında meclisteki azınlık milletvekilleri yıkıcı faaliyetlerini artırdılar. Padişah II. Abdülhamid ülkenin içinde bulunduğu durumu öne sürüp Anayasa'nın kendisine verdiği yetkiyi kullanarak meclisi kapattı (1878).

Bu tablodaki bilgilerden hareketle;

- I. Osmanlı aydınlarının ortaya attığı fikirlerin dışında gelişmeler yaşandığı,
- II. Avrupa devletlerinin Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karıştığı,
- III. Padişah II. Abdülhamid'in millî iradenin yönetime yansımaları engellediği,
- IV. Osmanlılık fikrinin yönetim anlayışının yansıtıldığı

ifadelerinden hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız II B) I ve III C) I ve IV D) II ve III

işleyen zeka

2.

Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, 1881 yılında Selânik'te doğdu. Mustafa Kemal Atatürk'ün çocukluk ve gençlik yıllarında Osmanlı Devleti en buhranlı dönemlerinden birini yaşamaktaydı. Balkanlarda yaşayan milletler Avrupa'da ortaya çıkan siyasi, ekonomik ve kültürel değişimlerden etkileniyorlardı. Balkan milletlerini en çok etkileyen fikir milliyetçilik olmuştu. Bu nedenle Balkan milletleri bağımsızlıklarını elde etmek için ayaklanmalar başlatmışlardı. İşte Mustafa Kemal'in çocukluk yılları ve askerlik mesleğine meraklı olduğu dönemler böyle olaylar ile geçmiş ve Mustafa Kemal de bunlardan etkilenmiştir.

Buna göre;

- I. Mustafa Kemal'in doğduğu yerin nerede olduğu,
- II. bağımsızlığını elde etmek için isyan eden milletlerden başarıya ulaştığı,
- III. Avrupa'da meydana gelen olayların Balkan milletlerini nasıl etkilediği,
- IV. Mustafa Kemal'in çocukluk ve gençlik yıllarında Osmanlı Devleti'nin nasıl bir durumda olduğu

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) II ve IV C) I, II ve III D) I, III ve IV

3. Osmanlı Devleti'nde belirli ve evrensel hukuk kurallarının, sınırlı bir şekilde de olsa Tanzimat Fermanı ile birlikte uygulanmaya başlamasıyla, yerel ayrıcalıkların bir yandan ortadan kaldırılması, diğer yandan da merkezin artan bir oranda varlığının hissedilmeye başlaması söz konusudur. Tanzimat Fermanı, yaşama, mülkiyet ve namus gibi kişi haklarının yasalarca korunacağına güvence vermektedir. Tanzimat Fermanı'nın temelini; bu yönüyle mal, can ve namus güvenliği oluşturmaktadır. Şeriat ve kanun bakımından kadının bir hükmü olmadıkça, hiçbir kimse hakkında ceza verilemeyecek, müsadere kaldırılacak, ırz ve namus korunacak, insanlar rahatlıkla malını tasarruf edebilecekti.

Bu metinde Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. kişi haklarının güvence altına alınması,
- II. hukuk kurallarının ayrıcalıklı kişilere göre hazırlanması,
- III. özel mülkiyet anlayışının güçlenmesi,
- IV. merkezî otoritenin bazı alanlarda gücünü artırması

uygulamalarından hangilerinin hayata geçirildiği söylenebilir?

- A) I ve IV B) II ve III C) I, III ve IV D) I, II, III ve IV

işleyen zeka

4. Dünya tarihindeki en önemli dönüm noktalarından birisi olan Fransız İhtilali 1789-1799 yılları arasında meydana gelmiştir. Uzun yıllar Avrupa'yı etkileyen bu durumun nedenleri aşağıda verilmiştir.

Fransız İhtilali'nin Nedenleri

Krallık yönteminin halk üzerindeki baskısı

Amerika ve İngiltere'de yaşanan demokratik gelişmeler

Halkın sınıflara ayrılmış olması ve eşitliğin olmaması

Aydınlanma Çağı düşünürlerinin etkisi

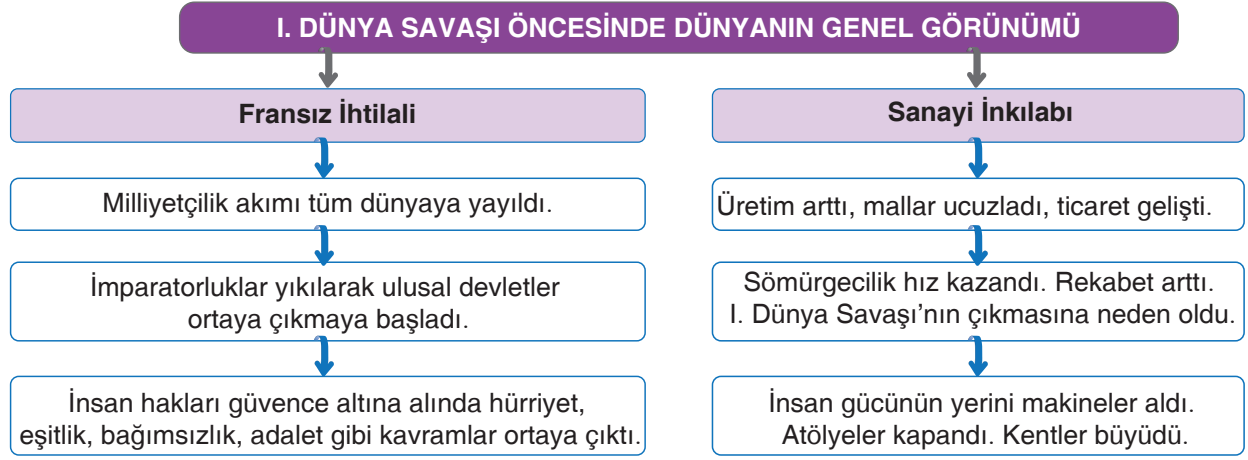
Fransa'nın koyu bir mutlakiyetle / krallıkla yönetilmesi

Bu bilgilere bakılarak Fransız İhtilali'nin aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığı söylenemez?

- A) ABD'nin İtilaf Devletlerinin yanında Birinci Dünya Savaşı'na katılmasına
- B) Osmanlı Devleti gibi çok uluslu devletlerin milliyetçi isyanlarla dağılmasına
- C) Avrupa'da çok büyük siyasi karışıklıklar yaşanmasına
- D) Yüzyıllardır süren siyasi ve toplumsal düzenin yıkılmasına

5.

Buna göre;

- I. Almanya,
- II. İngiltere,
- III. Osmanlı Devleti,
- IV. Fransa,
- V. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu

Ülkelerinden I. Dünya Savaşı'na neden olan ve siyasi olarak en çok etkilenen devletler olarak eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi ortaya çıkar?

	Birinci Dünya Savaşı'na Neden Olan	En Çok Etkilenen
A)	I ve II	III, IV ve V
B)	I, II ve III	IV ve V
C)	I, II ve IV	III ve V
D)	II ve III	I, IV ve V

işleyen zeka

6. Osmanlı Devleti çok uluslu bir yapıya sahipti. Ülke sınırları içinde Türklerle birlikte farklı milletler de bulunuyordu. Bu çok uluslu yapı, konuşulan dil, inançlar, gelenek ve görenekler ülkede çok zengin bir kültürel yapının oluşmasını sağlamıştı. 19. yüzyıla kadar huzur ve güven içerisinde yaşayan bu milletler, Fransız İhtilali ile ortaya çıkan milliyetçilik akımından etkilendiler. Osmanlı toprakları üzerinde sömürgeci devletlerin de kışkırtmalarıyla isyan faaliyetlerine girişip bağımsızlık çabası içerisinde girmişlerdir.

Bu bilgilerden hareketle Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. sosyal ve kültürel hayatında çeşitlilikler görüldüğü,
- II. sınırları içerisinde birden fazla etnik yapı bulunduğu,
- III. toprak bütünlüğünün bazı tehlikelerle karşı karşıya kaldığı

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

7.

Aşağıda "Avrupa'da Uyanış" konusu ile ilgili görsel ve bilgi verilmiştir:

15. yüzyılda Avrupa'da yaşanan gelişmelerden biri de Coğrafi Keşiflerdir. Coğrafi Keşifler sonucu okyanuslara açılan Avrupalı devletler hem Amerika kıtasını keşfettiler hem de doğunun zenginlik kaynağı olarak bilinen Hindistan'a denizden ulaştılar. Keşfedilen bu bölgelerdeki kaynakları kendi ülkelerine taşıyarak zenginleştirdiler. Avrupa'da ekonomik kalkınmayla birlikte bilim, sanat ve edebiyat da hızla gelişti. Bu gelişmelerin yaşandığı döneme "Yeniden Doğuş" anlamına gelen "Rönesans" adı verildi. Rönesans ile akıl ve bilim ön plana çıktı ve dogmatik düşünceler sorgulanmaya başlandı. Tepkiler arttıkça Katolik Kilisesi toplum üzerindeki gücünü ve denetimini kaybetmeye başladı. Nihayet "Reform" adı verilen sürecin ardından Katolik Kilisesi kendisini düzeltmek, siyasi ve ilmi alanlardan elini çekmek zorunda kaldı. Tüm bu gelişmeler Katolik Kilisesinin etkisini azalttı. Katolik Kilisesinin baskısından kurtulan Avrupalılar, aklın ve bilimin rehberliğinde hızla gelişmeye ve aydınlanmaya başladılar. Aydınlanma Çağı denilen bu dönemde (17 - 18. yüzyıllar) bilimsel gelişmeler de hız kazandı. Avrupalı devletler zamanla bilimsel bilgiyi teknolojiye aktararak buhar gücüyle çalışan gemiler icat ettiler ve dokuma fabrikaları kurdular. Böylece "Sanayi İnkılabı" doğdu. Küçük üretim atölyelerinin yerini büyük fabrikalar, insan gücünün yerini makine gücü aldı. Makineler sayesinde üretim hızla arttı. Artan üretimle birlikte ham madde ve pazar ihtiyacı da arttı. Avrupalı devletler ihtiyaç duydukları ham maddeyi henüz sanayileşmemiş ülkelere karşılayıp ürettikleri ürünleri de aynı ülkelere pazarladılar.

Verilen bilgilere bakılarak bu gelişmelerin Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenemez?

- A) Toprakları Avrupalı devletlerin sömürgesi hâline geldi.
- B) Milliyetçi fikirlere dayanan ayrılıkçı isyanların başlamasına yol açtı.
- C) "Her millete bir devlet" anlayışı kabul edildi.
- D) Ekonomisi çöktü ve kapitülasyonlarla dışa bağımlılığı daha fazla arttı.

VIDEO
ÇÖZÜM

Mustafa Kemal'in Fikir Hayatını Etkileyen Kişiler ve Olaylar / Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı

TEST 2

1. Aşağıda Mustafa Kemal'in kişilik gelişiminde rol alan bazı kişiler verilmiştir.

Eserlerinde dilin sadeleştirilmesi, halkın yararının gözetilmesi, millî kültürün korunması, din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması gibi konuları savunan Ziya Gökalp'ın eserlerinden etkilenmiştir.

Yeni öğretim yöntemleriyle ders öğreten Şemsi Efendi, Mustafa Kemal'e Batılı tarzda farklı bakış açılarını öğreterek ders vermiştir.

Askerî lise-deyken toplumsal içerikli ve Batı medeniyetinin örnek alınmasını savunan Tevfik Fikret'in eserlerini okumuştur.

Manastır Askerî İdadisinde eğitim görürken 'Vatan ve Hürriyet Şairi' Namık Kemal'den, Türkçü şiirler ve yazıları ile tanınan Mehmet Emin Yurdakul'dan etkilenmiştir.

Yazdıkları eserler ile Fransız İhtilali'nin alt yapısını oluşturan Voltaire ve J.J. Rousseau'nun eserlerini okumuştur.

Bu bilgilere bakılarak Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dogmatik düşünceleri güçlenmiş ve fikirleri sorgulamadan benimsemiştir.
- B) Demokrasi, insan hakları ve eşitlik gibi kavramlarda yabancı düşünürlerden etkilenmiştir.
- C) Milliyetçi, özgürlükçü ve vatansever bir kişilik özelliği kazanmıştır.
- D) Ülke sorunlarına ilgi duymuş ve inkılapçı bir yapı kazanmasına neden olmuştur.

işleyen zeka

2. Mustafa Kemal 1905'te Harp Akademisinden mezun oldu ve Şam'daki 5. Ordu'nun emrine atandı. Burada kaldığı üç yıl içinde Suriye'nin hemen her yerini görevle dolaşmış, memleket idaresindeki aksaklıkları, ordunun eğitim ve öğretimindeki eksiklikleri daha da yakından görmüştür. Mustafa Kemal, Şam'da 1906 yılı Ekim ayı içinde güvendiği bazı arkadaşlarıyla gizli olarak "Vatan ve Hürriyet Cemiyeti"ni kurdu. Buradaki arkadaşlarıyla beraber Beyrut, Yafa ve Kudüs'te de kurdukları cemiyeti genişletti. Bir ara gizli olarak Mısır ve Yunanistan yoluyla Selânik'e geçerek burada da "Vatan ve Hürriyet Cemiyeti"nin bir şubesini açtı ve tekrar Şam'a döndü. Şam'dan ayrılması hükümetçe duyuldu ise de amirleri kendisini koruduğundan bir ceza yoluna gidilmedi. 20 Haziran 1907 tarihinde Kolağası (kıdemli yüzbaşı) oldu ve Şam'daki ordunun Kurmay Başkanlığında bir göreve getirildi.

Bu bilgilere bakılarak Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Teşkilatçı kişilik özelliğini gösterdiği
- B) Ordunun içinde yaşanan sıkıntılardan bazılarını tespit ettiği
- C) Aldığı resmî görevler ile Batı dünyasını yakından tanıdığı
- D) Üstlendiği görevlerde ülkenin içinde bulunduğu durumu analiz etme imkânı bulduğu

3.

DURUM 1: Siyasi birliğini geç tamamlayan İtalya, sa-nayisini güçlendirmek ve sömürge sahası elde etmek için Osmanlı toprağı Trablusgarp'a saldırdı. Mustafa Kemal, Gazeteci Mustafa Şerif adıyla, sahte belge ve pasaportlarla İstanbul'dan 15 Ekim 1911'de Naci, Hakkı ve Yakup Cemil beyler ile Trablusgarp'a gitmek için yola çıktı.

DURUM 2 (Mustafa Kemal'i Trablusgarp Savaşı'nda gösteren gazete haberi): Mustafa Kemal'in basında ilk fotoğrafı L'illustration adlı Fransız dergisinin 22 Haziran 1912 tarihli nüshasında yayımlandı. Mustafa Kemal ve Enver Paşa'nın fotoğraflarının yer aldığı haberde, Arap kabilelerinin direnişi, Osmanlı subayları tarafından kurulan askerî kamplar anlatılıyor. 'Sirenayka'dan yol ve savaş notları-Enver Bey'in kampında' başlıklı yazıda, eğitimden geçirilen Araplar'ın Osmanlı sultanını temsilen orada bulunan Enver Bey ve Mustafa Kemal Bey'in önünde düzenledikleri geçit töreni anlatılıyor. Fotoğraf altında şu yazıyor: "Derne önlerinde Ayn el-Mansur kam-pında Sultan'ın Töreni - Sunusî şeyhleri Başkomutan Enver Bey'i çadırının önünde selamlıyorlar /Enver Bey ve Mustafa Kemal."

Bu görsel ve bilgilerden hareketle aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Mustafa Kemal Bey ile Enver Bey'in Trablusgarp halkını savaşa hazırladıklarına
- B) İtalyan işgaline karşı yapılan mücadelede Osmanlı Devleti'ne ait düzenli ordularla mücadele verildiğine
- C) Mustafa Kemal'in sömürgecilğe karşı mücadeleye girdiğine
- D) Osmanlının kendi toprağını korurken Trablusgarp halkından yararlandığına

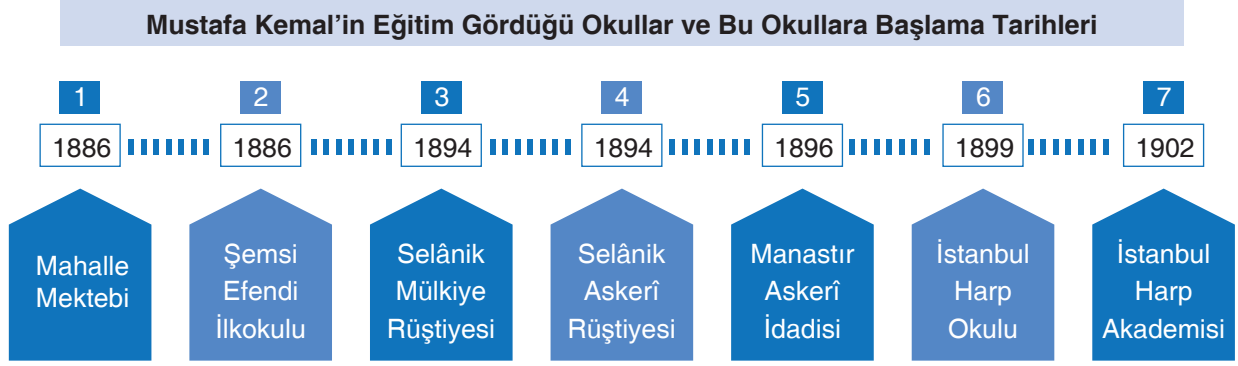
işleyen zeka

4. Mustafa Kemal XVI. Kolordu Komutanı iken anı defterindeki kayıtlarına göre 49 günde şu kitapları okumuştur: Namık Kemal'in "Osmanlı Tarihi", Mehmet Emin Yurdakul'un "Türkçe Şiirler", Tefik Fikret'in "Rübâ-ı Şikeste", George Fonsegrive'in "Felsefe" ve Alphonse Daudet'in "Sapho'su". İlk üç kitap, vatan ve özgürlük kavramlarını yeni kuşak-lara aşılarmış olan Namık Kemal, Osmanlıcılık yerine Türkçülüğü; Türk duygusunu dile getiren ulusal şair Mehmet Emin Yurdakul ve insanlığı yükseltmeyi hedefleyen Tefik Fikret'e aittir. Mustafa Kemal'in vatan, özgürlük, Türklük ve insan sevgisi konularındaki fikri temellerinin kaynağında farklı kişi ve yayınların yanında bu üç yazarın önemli etkisi olmuştur. Mustafa Kemal bağnazlığa, yobazlığa, dogmacılığa, boş inançlara, doğa dışı düşüncelere, yaşamı boyunca karşı çıkmış önemli bir liderdir. Düşünce ağının oluşmasında Mustafa Kemal'in en çok yararlandığı düşü-nürlerin başında Jean Jacques Rousseau da gelmektedir. Rousseau'yu okuduğu zamanlarda Rousseau'nun, birey özgürlüğüne önem vermesi ve toplumda siyasal rejim olarak "cumhuriyetçi" görüşleri savunması, Mustafa Kemal için çok önemlidir. Diğer önemli olan konu ise Rousseau'nun, birey için özgürlüklerin "mutlak olamayacağı", sınırları olabileceği ve sınırların ise yasalarla tayin ve tespit edilebileceği ve böylece yasalara itaat eden her insanın aslında kendine itaat etmiş olacağı görüşüydü. Mustafa Kemal'in Rousseau'nun, cumhuriyet, birey özgürlüğü ve özgürlüğün sınırlandırılma biçimleri hakkındaki görüşleri ile erken bir dönemde karşılaşmış olması, yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş ve yönetim felsefesinde çok etkili olmuştur.

Bu bilgilere bakılarak Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kişiliğinin gelişiminde yerli ve yabancı düşünürlerin etkisi olmuştur.
- B) Askerlik mesleğini yürütürken kitap okumayı ihmal etmemiştir.
- C) Osmanlıyı kötü gidişattan kurtarmak adına farklı fikirler üretmiştir.
- D) Kişiliğinde milliyetçilik ve halk egemenliğine ait düşünceler oluşmuştur.

5.

1. sıradaki okul : Annesi Zübeyde Hanım'ın isteği ile gittiği ilk okuldur. Bu okulda dinî eğitim veriliyordu. Daha sonra bu okula devam etmemiş, aile kararı ile Şemsi Efendi İlkokuluna kaydı yapılmıştır.
2. sıradaki okul : Modern öğretim yöntemlerinin uygulandığı bu okulda ilköğretime devam etmiştir.
4. sıradaki okul : Asker olma isteği ve Selânik sokaklarında gördüğü üniformalı öğrencilere imrenerek eğitim aldığı okuldur.
7. sıradaki okul : 1905 yılında yüzbaşı rütbesiyle mezun olduğu okuldur.

Bu bilgilerden hareketle Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Gittiği okullarda öğretmenlerinden destek almıştır.
- B) Birçok şehirde eğitim hayatını sürdürmüştür.
- C) Bazı okullardaki eğitimini tamamlamamıştır.
- D) Farklı tarzda eğitim veren okullarda öğrenim görmüştür.

işleyen zeka

6. 13 Nisan 1909'da İstanbul'da meşrutiyet rejimini istemeyenler, tarihe 31 Mart Olayı olarak geçen isyana kalkıştılar. Kurmay yüzbaşı görevi ile Selânik'te 3. Ordu birliklerinde bulunan Mustafa Kemal, Hareket Ordusunda yer alarak isyanın bastırılmasında rol almıştır. Mustafa Kemal İstanbul'da asayişin sağlanmasına katkı sağlamış, meşrutiyet düzeninin korunmasında rol almıştır.

Bu bilgilerden hareketle Mustafa Kemal ile ilgili;

- I. olayları engellemede aktif rol aldığı,
- II. isyancıların devletin yönetim şeklini değiştirmesine izin vermediği,
- III. ülkenin huzur ve güveninin sağlanmasında rol aldığı,
- IV. millî irade anlayışını desteklediği

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II, III ve IV D) I, II, III ve IV

7.

Mustafa Kemal, İstanbul'da Genelkurmay I. Şubeye tayin olduğu dönemde İtalyanlar uzun süredir göz koydukları Trablusgarp ve Bingazi'ye saldırdılar. Osmanlı Devleti'nin bir vilayeti olan Trablusgarp ve Bingazi müstakil sancağı, son derece savunmasız ve İtalyan işgaline açık bir durumda bulunuyordu. Osmanlı Devleti'nin, burada İtalyanlarla savaşacak gücü yoktu; asker ve malzeme göndere-miyordu. Bütün Ege ve Akdeniz, İtalyan donanmasının kontrolü altındaydı. Osmanlı donanması ise, yok denilebilecek kadar zayıftı. Bu bakımdan Trablusgarp'a deniz yolundan ulaşmak, hemen hemen, imkânsız gibiydi. Bunu gören Mustafa Kemal ile devrin genç ve yıldız subayları, Osmanlı Devleti'nin gizli desteğini sağlayarak, birer ikişer, Mısır ve Tunus yoluyla Trablusgarp'a gittiler. Mustafa Kemal böylece İtalya'ya karşı bir grup genç Osmanlı subayı ile birlikte gizlice Trablusgarp'a ulaştı. Burada yerli halkı teşkilatlandırarak, İtalyanlara karşı başarılı bir mücadele verdi.

Bu bilgilere göre Mustafa Kemal'in Trablusgarp'taki faaliyetleri, aşağıdakilerden hangisine önem verdiğini gösterir?

- A) Osmanlı toprak bütünlüğünün korunmasına
- B) Avrupa devletleri ile güç birliği yapılmasına
- C) Milliyetçilik isyanlarının bastırılmasına
- D) Ordudaki siyasal çekişmelerin sona erdirilmesine

VIDEO
ÇÖZÜM

I. Dünya Savaşı (1914-1918) / I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti

TEST 3

1. I. Dünya Savaşı öncesinde;

- Almanya, 1870 yılında yapılan Sedan Savaşı'nda Fransa'yı yenerek Alsace-Lorraine (Alsas-Loren) Bölgesi'ni aldı. 1871'de de Alman ulusal birliğini tamamen sağladı.
- Askerî ve ekonomik alanda gelişimini artıran İtalya, dikkatini önce Kuzey Afrika kıyılarına ardından da Ege Denizi üzerinden Batı Anadolu'ya çevirdi.
- İngiltere, Almanya'nın saldırı ihtimaline karşı, sömürge imparatorluğunu korumak ve zengin petrol yataklarının bulunduğu Osmanlı topraklarını ele geçirmek adına silahlanmaya önem verdi.

Bu gelişmelerden hareketle,

- Sömürgecilik rekabeti yaşanmıştır.
- Dünyanın güvenliği tehlike altındadır.
- Osmanlı Devleti milliyetçilik akımından en fazla etkilenen devlet olmuştur.
- Almanya, Osmanlı Devleti'nin dinî gücünden yararlanmak istemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) III ve IV C) I, II ve III D) II, III ve IV

işleyen zeka

2.

Almanya açısından Osmanlı Devleti'nin önemli özellikleri

- Halifenin kutsal cihat ilan etme gücü
- Boğazlara, Berlin, Basra ve Bağdat Demiryolu'na sahip olunması
- Genç nüfusun bulunması
- Ham maddeye sahip olunması

Yandaki tabloya göre Almanya'nın Osmanlı Devleti'ni kendi yanına çekmekteki amaçları

?

Bu bilgilere bakılarak tabloda “?” ile gösterilen yere;

- Osmanlı Devleti'nin sahip olduğu yer altı ve yer üstü kaynaklarından yararlanmak,
- İngiltere'nin sömürgeleri ve Rusya ile bağlantısını kesme,
- İngiliz sömürgelerindeki Müslümanları ayaklandırma,
- savaşı daha geniş alana yayarak cephe sayısını artırma

amaçlarından hangileri getirilebilir?

- A) I ve III B) II ve IV C) I, II ve III D) I, II, III ve IV

3.

28 Temmuz 1914'te Saraybosna'yı ziyaret eden Avusturya-Macaristan veliahdının bir Sırp tarafından öldürülmesi ile başlayan I. Dünya Savaşı 11 Kasım 1918'de Almanya'nın ateşkesi kabul etmesi ile sona erdi.

Bu harita ve bilgiden hareketle;

- I. Osmanlı Devleti'nin Almanya ile aynı blokta yer aldığı,
- II. İngiltere'nin savaşı kazanan grupta yer aldığı,
- III. Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na katılması ile savaş alanının genişlediği,
- IV. devletlerin siyasi tutumlarını değiştirdiği,
- V. I. Dünya Savaşı'nın Avrupa kıtasında başladığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) III ve IV B) I, III ve V C) I, II, IV ve V D) I, II, III, IV ve V

4.

Çanakkale Cephesi'nin deniz harekâtı, kuşkusuz sıradan bir askerî harekât ya da savaş olayı değildi. Boğazlar, konumu ve tarihsel önemi itibarıyla İstanbul, Karadeniz'in kapısı, Çanakkale de Ege Denizi kapısı olarak, geçmişte taşıdıkları ve çağımızda taşımakta oldukları stratejik önem ve değer açısından sürekli birlikte değerlendirilmiş ve öneme sahip olmuştur. Çanakkale Zafere Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'ndaki en önemli başarılarından biri olmuş ve birçok önemli sonuçlar doğurmuştur. İtilaf Devletlerinin Çanakkale Savaşlarında başarısız olması sonucunda, Osmanlı Devleti savaşa devam etmiş, I. Dünya Savaşı uzamış, ekonomik ve sosyal sorunlar yaşayan Rusya, ilerleyen yıllarda savaştan çekilmek zorunda kalmıştı.

Bu bilgilere bakılarak İtilaf Devletlerinin Çanakkale Cephesi'ni açmalarında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Müttefikleri olan Rusya'ya yardım götürmek istemelerinin
- B) Asya'daki devletlerin Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklanmasının sağlanmasının
- C) Osmanlı Devleti'nin savaş dışında bırakılmak istenmesinin
- D) Rusya'nın savaşa devam etmesinin amaçlanmasının

işleyen zeka

5.

I. Dünya Savaşı'nın başlarında tarafsızlığını ilan eden ABD savaş boyunca silah satarak ekonomik gelişme göstermiştir. Almanya'nın geliştirdiği denizaltılarıyla ABD'nin silah taşıyan gemilerine saldırması ve bu saldırıları ticaret gemilerine de yönlendirmesi sonucunda ekonomisi zarar gören ABD, Başkanı Wilson tarafından Wilson İlkeleri'ni yayınlayarak 1918 yılı başlarında İtilaf Devletleri tarafında savaşa katılmıştır. Böylece I. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru ABD'nin de savaşa girmesiyle İttifak Devletlerinin savaşı kaybedeceği anlaşıldı. Bulgaristan'ın 29 Eylül 1918'de bir ateşkes antlaşması imzalayıp savaştan çekilmesiyle Osmanlı Devleti, Trakya'dan gelecek saldırılara karşı korumasız kaldı ve Almanya ile bağlantısı kesilerek Almanya'dan yardım alamaz hâle geldi.

Verilen bilgilerden hareketle yaşanan bu gelişmelere göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İttifak Grubunun savaşı kaybetmesi Osmanlı Devleti'ni zor durumda bıraktığı
- B) Almanya ile Bulgaristan arasında yaşanan anlaşmazlıkların Osmanlı Devleti aracılığıyla giderilmek istendiği
- C) I. Dünya Savaşı'ndan ilk olarak Osmanlı Devleti'nin ayrıldığı
- D) ABD'nin savaşa girmesinin I. Dünya Savaşı'nın süresini uzattığı

6. Manda taraftarları;

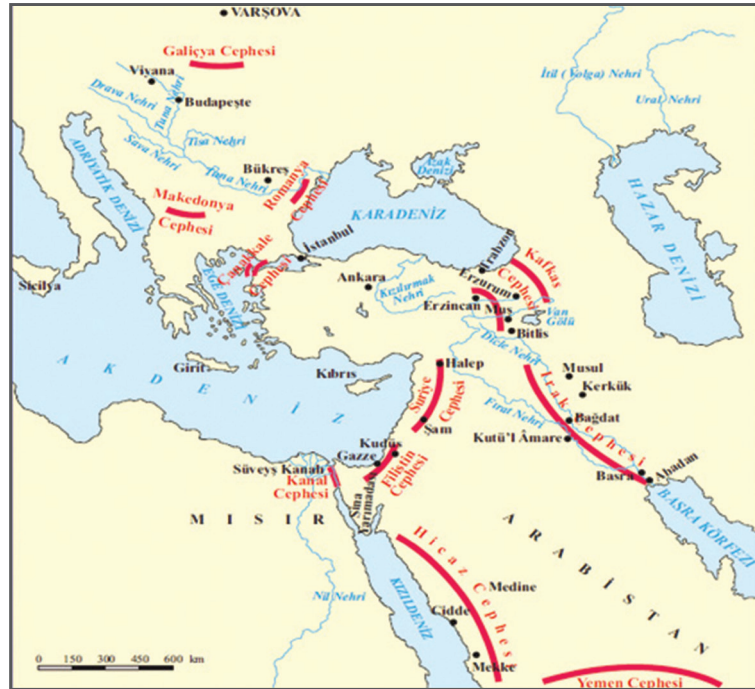
- ABD'nin insan hak ve özgürlüklerine daha saygılı olması,
 - ABD'nin doğuda bir istila politikasının olmaması,
 - ABD ile İngiltere arasındaki siyasi rekabetten faydalanma isteği
- nedenlerinden dolayı Amerikan mandasını savunuyorlardı.

Bu bilgiler aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı niteliğindedir?

- A) Bağımsızlığı sağlamak için manda yönetimine girmek zorunlu mudur?
- B) Manda yönetimini savunmanın gerekçeleri nelerdir?
- C) Amerikan mandası niçin tercih edilmiştir?
- D) ABD ile İngiltere arasındaki siyasi rekabetin nedenleri nelerdir?

işleyen zeka

7. 11 Kasım 1914'te İtilaf Devletlerine karşı savaş kararı alan Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'nda aşağıdaki cephelerde mücadele vermiştir.

Bu bilgi ve haritadan hareketle;

- Çanakkale Cephesi'nde zafer kazanıldığı,
- ülke topraklarının korunmaya çalışıldığı,
- farklı cephelerde savaşlar yapıldığı,
- ülke sınırlarının dışında da savaşıldığı

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) II ve III C) I, II ve III D) II, III ve IV

VIDEO
ÇÖZÜM

**Mondros Ateşkes Antlaşması'nın İmzalanması (30 Ekim 1918)
ve Uygulanması / Kuvâ-yı Millîye Hareketi ve Cemiyetler**

TEST 4

1.

Cemiyetin Adı ve Faaliyetleri	Wilson İlkeleri
Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk-u Milliye Cemiyeti: Doğu Anadolu'da bir Ermeni devleti kurulmasını engellemek, bölgedeki Türk varlığını korumak, bölgenin tarihsel ve kültürel bakımdan Türk yurdunun bütünlüğü içerisinde olduğunu kanıtlamak için kurulmuştur.	• Yenilen devletlerden savaş tazminatı ve toprak alınmayacak. • Devletler arası ekonomik engeller kaldırılacak. • Osmanlı Devleti'nin Türklerin çoğunlukta olduğu bölgelerine kesin egemenlik hakkı tanınacak; Türk olmayan milletlere de kendi kendini yönetme hakkı verilecek. • Çanakkale Boğazı sürekli olarak bütün devletlerin gemilerine açık tutulacak.

Bu bilgilerden hareketle Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk-u Millîye Cemiyetinin Wilson İlkeleri'ndeki hangi maddeyi hukuki gerekçe olarak kullanabileceği söylenebilir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

işleyen zeka

2.

Mondros Ateşkes Antlaşması ile Osmanlı orduları terhis edilince ortaya çıkan askerî boşluk, halkın işgallere karşı kendiliğinden mücadele etme gerekliliğini doğurdu. Kuvâ-yı Millîye birlikleri adı verilen bu güçler, işgalci orduları yıpratmak ve yavaşlatmak için mücadele veriyorlardı. Türk milleti tarafından kurulan bu kuvvetler işgalci güçlere karşı eylemler yapmaya başladı. Kuvâ-yı Millîye hareketinin kurtuluş savaşı açısından çok önemli bir anlamı vardır, hareket yurdun düşman işgalinden kurtarılmasında büyük rol oynamıştır. Kuvâ-yı Millîye hareketi, kurtuluş savaşı zamanında işgallerden kurtulmak isteyen Türk milleti tarafından gönüllük esasına dayanarak meydana getirilmiştir. Önemli başarılar elde etmesine rağmen 24 Ekim 1920 tarihinde yapılan Gediz Muharebesi'nde Kuvâ-yı Millîye birliklerinin mağlup olması üzerine BMM'de Kuvâ-yı Millîye birliklerinin yetersizliği konusunda tartışmalar yaşandı. Yapılan tartışmalar sonunda düzenli ordunun kurulmasına karar verildi ve Kuvâ-yı Millîye birliklerinin de düzenli orduya katılmaları kararlaştırıldı.

Bu bilgilere göre Kuvâ-yı Millîye birlikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İşgallere karşı halkın tepkisi sonucu ortaya çıkmış gönüllü birliklerdir.
B) Gediz Muharebesi'ndeki başarısızlık Kuvâ-yı Millîye'nin yetersizliği durumunu ortaya çıkarmıştır.
C) Doğu Cephesi'nde Ermenilere karşı büyük başarılar elde etmişlerdir.
D) BMM'de Kuvâ-yı Millîye birliklerinin düzenli orduya katılması kararı alınmıştır.

3.

Hınçak-Taşnak Cemiyeti, azınlıkların yıkıcı çalışmaları içinde önemli bir yer tutuyordu. Mondros Ateşkesi'nde yer alan (vilayet-i sitte) sözü, (Mütarekenin orijinal kaydında "Altı Ermeni Vilayeti" şeklinde geçmektedir.) Ermenistan kurulması için önemli bir adımdı. I. Dünya Savaşı içindeki "Tehcir" olayı yüzünden İtilaf Devletlerinin ilgisini çekip koruyuculuğunu kazandılar. Osmanlının uyguladığı Tehcir Kanunu'nu kendi çıkarları için kullandılar. Hınçak-Taşnak Cemiyetinin desteklediği Ermeniler, I. Dünya Savaşı sonrası Ruslardan temin ettikleri silahlarla çete faaliyetlerine başladılar. Türk sahalarını işgallere başladılar. Türk Kurtuluş Savaşı Dönemi'nde İngilizlerce açıkça desteklendiler. Amerikan mandası için bile girişimlerde bulundular.

Erzurum Kongresi kararınca, Doğu vilayetleri geri kalan Osmanlı mülküne ayrılmaz biçimde bağlıdır. Mütareke sınırları dâhilindeki yerlerde her türlü müdahale ve işgal Ermeni özerkliği tesis etme çabası olarak değerlendirilir ve reddedilir.

Bu bilgilerden hareketle,

- I. Mondros Ateşkes Antlaşması Osmanlı toprak bütünlüğünü bölücü özellik taşımaktadır.
- II. Tehcir kararı Osmanlı aleyhinde diğer devletlerce kullanılmıştır.
- III. Erzurum Kongresi kararları Anadolu topraklarında yeni bir devlet kurulmasına karşıdır.
- IV. Ermenilere Anadolu'da devlet kurmak adına İtilaf Devletlerince hukuki zemin hazırlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) II ve IV C) I, III ve IV D) I, II, III ve IV

işleyen zeka

4. Mondros Mütarekesi'nde alınmış olan kararlar neticesinde Türk ordusunun terhis edilmiş olması, Osmanlı Devleti'nin işgaller karşısında kayıtsız kalması, azınlık çetelerinin Türk köylerine ve Türk halkına karşı saldırılar düzenlemeleri, Türk milletinin can ve mal güvenliğini zor duruma soktu. Bu durum karşısında vatanın her kesiminden gönüllü insanların katıldığı Kuvâ-yı Millîye birlikleri kuruldu ve bu birlikler ihtiyaçlarını halktan karşılamak durumunda kaldı.

Buna göre Kuvâ-yı Millîye'nin ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Osmanlı Devleti'nin işgaller karşısındaki pasif durması
- B) Halkın manda ve himaye fikrini kabullenmiş olması
- C) İşgaller karşısında bağımsızlık ve vatani koruma duygusunun oluşması
- D) Ülke bütünlüğünün azınlık faaliyetleriyle tehlikeye düşmüş olması

5. I. Dünya Savaşı'nın bitmesinden sonra Mondros Ateşkes Antlaşması imzalanmış ve işgalci devletler Anadolu'yu her taraftan işgal etmeye halkın gücünü kırmaya çalışmışlardır. Ancak halk Mustafa Kemal'in önderliğinde Millî Mücadele'ye başlamıştır. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra millî birlik ve beraberliği bozucu çalışmalar yapan kuruluşlar ortaya çıkmış ve bu kuruluşların düşünceleri genel olarak "Osmanlı Devleti artık egemen bir devlet hâlinde yaşayamaz; varlığını koruması ancak himaye altına girmesiyle mümkündür." şeklinde ortaya çıkmıştır.

Buna göre bu kuruluşların,

- I. Manda ve himaye kabul edilemez.
- II. Millet in istiklalini yine milletin azim ve kararlılığı kurtaracaktır.
- III. Kuvâ-yı Millîye'yi etkin, millî iradeyi hâkim kılmak esastır.

ilkelerinden hangilerine inanmadıkları savunulabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

..... işleyen zeka

6. İtilaf Devletleri, Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 24. maddesine göre Doğu Anadolu'da bir Ermeni Devleti'nin kurulmasını amaçlamışlardı. Bunun üzerine bölge milletvekilleri Meclis-i Mebusanın feshinden önce bölgedeki Türklerin haklarını savunmak amacıyla mecliste bir grup hâlinde toplanarak 7 maddelik bir program kaleme almışlardı. 4 Aralık 1918'de de merkezi İstanbul'da bulunan "Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" kuruldu ve 10 Mart 1919'da cemiyetin Erzurum'da bir şubesi açıldı.

Bu bilgilere göre Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti ile ilgili,

- I. Bölgesel kurtuluşu amaçlayan bir cemiyettir.
- II. Bölge halkının meşru temsilcileri tarafından kurulmuştur.
- III. Kuruluşunda demokratik ilkeler etkili olmuştur.
- IV. Bölgede Kuvâ-yı Millîye birliklerini kurarak Ermenileri yenilgiye uğratmıştır.

değerlendirmelerinden hangileri doğrudur?

- A) I ve III B) II ve IV C) I, II ve III D) I, II, III ve IV